

ENTENTEN UUSI SOTARETKI VENÄJÄÄ VASTAAN

Epäilemätöntä on, että paaniën Puolan sotaretki työläisten ja talonpoikain Venäjää vastaan on tosiasiallisesti Ententen sotaretki. Kysymys ei ole vain siitä, että Kansainliitto, jonka johtajana on Entente ja jonka jäsen Puola on, on nähtävästi hyväksynyt Puolan sotaretken Venäjää vastaan. Kysymys on ennen kaikkea siitä, että ilman Ententen tukea Puola ei olisi voinut järjestää hyökkäystään Venäjää vastaan, että ennen kaikkea Ranska ja sitten myöskin Englanti ja Amerikka tukevat kaikin tavoin Puolan hyökkäystä aseilla, vaatetuksella, rahavaroilla ja neuvonantajilla. Ententen sisällä olevat erimielisyydet Puolan kysymyksessä eivät muuta asiaa, sillä ne koskevat vain Puolan tukemisen muotoja eivätkä itse tukemista yleensä. Asiaa ei muuta myöskään Curzonin diplomaattinen kirjeenvaihto toveri Tshitsherinin⁹⁹ kanssa eivätkä englantilaisen lehdistön suurialupaavat artikkelit interventiota vastaan, sillä kaikella tällä hälinällä on vain yksi ja sama tarkoitus: sokaista naiivien poliitikkojen silmät ja fraaseilla Venäjän kanssa tehtävästä rauhasta peittää Ententen järjestämän todellisen aseellisen intervention likaista asiaa.

I

YLEINEN TILANNE

Ententen nykyinen sotaretki on järjestyksessään kolmas.

Ensimmäinen sotaretki tehtiin vuoden 1919 keväällä. Tämä sotaretki oli yhdistetty, sillä se edellytti Koltshakin, Denikinin, Puolan, Judenitshin sekä Turkestanissa ja Arkangelissa olleiden englantilaisten ja venäläisten yhdistettyjen joukkojen yhteistä hyökkäystä sotaretken painopisteen ollessa Koltshakin toimintapiirissä.

Tuona kautena yhtenäinen ja ehyt Entente on avoimen interventtion kannalla: työväenliikkeen heikkous Lännessä, Neuvosto-Venäjän vihollisten monilukuisuus ja täysi varmuus Venäjän voittamisesta sallivat Ententen johtomiesten toteuttaa peittelemättömän interventtion röyhkeätä politiikkaa.

Tuona kautena Venäjä eli kriittillistä aikaa, sillä sen, ollessaan eristettynä vilja-alueista (Siperia, Ukraina, Pohjois-Kaukaasia) ja poltto-aineista (Donetsin kaivosalue, Grozny, Baku), oli pakko taistella kuudella rintamalla. Entente näkee tämän ja tuntee edeltäkäsikin voitonnautintoa. „Times“ lyö sotarumpua.

Mutta siitä huolimatta Venäjä pääsi onnellisesti tuosta kriisistä, ja voimakkain vihollinen, Koltshak, tuli lyödyksi pois rivistä. Asia oli niin, että Venäjän selusta ja siis myöskin Venäjän armeija osoittautuivat lujemmiksi ja joustavammiksi kuin sen vihollisten selusta ja armeijat.

Ententen **toinen sotaretki** tehtiin vuoden 1919 syksyllä. Tämä sotaretki oli myöskin yhdistetty, sillä

se edellytti Denikinin, Puolan ja Judenitshin (Koltshak oli heitetty laskuista pois) yhteistä hyökkäystä. Sotaretken painopiste oli tällä kerralla etelässä, Denikinin toimintapiirissä.

Tänä kautena Entente alkaa ensi kertaa kokea sisäisiä erimielisyyksiä, se alkaa ensi kertaa alentaa röhkeätä sävyään, koettaa puhua avointa interventiota vastaan, julistaa sallittaviksi neuvottelut Venäjän kanssa, ryhtyy viemään pois sotajoukkojaan pohjoisesta: vallankumouksellisen liikkeen kasvu Lännessä ja Koltshakin tappio tekivät nähtävästi entisen avoimen intervention politiikan Ententelle vaaralliseksi. Entente ei rojhennut enää puhua peittelemättömästä interventiota.

Huolimatta Koltshakin voittamisesta ja yhden vilja-alueen (Siperian) palauttamisesta Venäjä elää tänä kautena jälleen kriittistä aikaa, sillä päävihollinen Denikin on Tulan, meidän armeijamme tärkeimmän patruunoilla, kivääreillä ja konekivääreillä varustajan, porteilla. Siitä huolimatta Venäjä pääsee jälleen kriisistä vahingoittumattomana. Syy oli sama: selustamme ja siis myöskin armeijamme suurempi lujuus ja suurempi joustavuus.

Ententen kolmas sotaretki alkaa aivan toisenlaisessa tilanteessa. Ensiksikin, eroitukseksi edellisistä sotaretkistä tätä sotaretkeä ei voida sanoa yhdistetyksi, sillä paitsi sitä, että Ententen entiset liittolaiset (Koltshak, Denikin, Judenitsh) olivat tipahtaneet pois, ei vielä ole liittynyt myöskään uusia liittolaisia (jos sellaisia on), ellei oteta lukuun naurettavaa Petljuraa „hänen“ naurettavine „sotajoukkoineen“. Puola on toistaiseksi Venäjää vastassa yksin, ilman vakavia taisteluliittolaisia.

Edelleen, kuuluisa saarto on murrettu ei vain moraalisesti ja käytännöllisesti, vaan myöskin muodollisesti. Ententen on pakko suostua diplomaattisten suhteiden välttämättömyyteen Venäjän kanssa ja sie-tää viimeainitun virallisia edustajia Lännessä. Euroopan valtioissa tapahtuva vallankumouksellinen joukkoliike, joka omaksuu III Internationalen tunnuksia, ja neuvostosotajoukkojen uudet voitot idässä voimistavat hajaannusta Ententen sisällä, kohottavat Venäjän arvovaltaa puolueettomissa ja rajavaltioissa, tekevät Venäjän ententeläisen eristämispolitiikan utopistiseksi. Puolan „synnynäinen“ liittolainen Eesti on tehty puolueettomaksi. Latvia ja Liettua, Puolan eiliset taisteluliittolaiset, käyvät tänään rauhanneuvotteluja Venäjän kanssa. Samaa voidaan sanoa Suomesta.

Lopuksi, täytyy sanoa, että Venäjän sisäinen tilanne oli Ententen kolmanteen sotaretkeen tultaessa muuttunut perinpohjaisesti paremmaksi. Venäjä ei ollut vain avannut tietä vilja- ja polttoainealueille (Siperia, Ukraina, Pohjois-Kaukaasia, Donetsin kaivosalue, Grozny, Baku), vaan oli myöskin supistanut rintamien määrää kuudesta kahteen saaden siten mahdollisuuden sotajoukkojen keskittämiseksi länteen.

Edelläsanoottuun täytyy lisätä se hyvin tärkeä tosiasia, että Puola on hyökkäävä puoli, joka on hylännyt Venäjän tekemät rauhanehdotukset, ja Venäjä on puolustautuva puoli, mikä antaa Venäjälle valtavan ja verrattoman moraalisen etuisuuden.

Kaikki nämä seikat luovat uuden tilanteen, uusia mahdollisuuksia Venäjän voitolle, joita ei ollut Ententen Venäjää vastaan tekemien ensimmäisen ja toisen sotaretken aikana.

Tämä pääasiassa onkin selityksenä imperialistisen lehdistön alakuloisen skeptilliselle sävyllä Lännessä puolalaisten sotajoukkojen menestysten arvioinnissa.

II

SELUSTA. ISKUALUE

Yksikään armeija maailmassa ei voi voittaa (puhe on tietysti pysyvistä ja kestävästä voitosta) ilman lujaa selustaa. Selusta on rintamalle ensimmäinen asia, sillä se ja vain se pitää yllä rintamaa ei vain kaikenlaisilla tarvikkeilla, vaan myöskin ihmisillä — sotureilla, mielialoilla ja aatteilla. Heikko ja sitäkin enemmän vihamielinen selusta muuttaa parhaimman ja lujimmankin armeijan heikoksi ja hauraaksi masaksi. Koltshakin ja Denikinin heikkous johtui siitä, ettei heillä ollut „omaa“ selustaa, että heidän, jotka olivat aitovenäläisten ja suurvaltalaisten pyrkimysten läpätunkemia, oli pakko rakentaa rintama sekä huoltaa ja täydentää sitä huomattavassa määrin eivenäläisten aineiden avulla, jotka olivat vihamielisiä tuollaisia pyrkimyksiä kohtaan, heidän oli pakko toimia alueilla, jotka olivat aivan vieraita heidän sotajoukoilleen. Oli luonnollista, että sotajoukot, joilta puuttui sisäinen, kansallinen ja erikoisesti luokkayhteensuhteisuus ja joita ympäröi vihamielinen ilmapiiiri, hajosivat neuvostosotajoukkojen ensimmäisestä voimakkaasta iskusta.

Puolalaisten sotajoukkojen selusta eroaa tässä suhteessa huomattavasti Koltshakin ja Denikinin selustasta suureksi eduksi Puolalle. Eroitukseksi Koltshakin ja Denikinin selustasta puolalaisten sotajouk-

kojen selusta on yhdenlaista ja **kansallisesti** yhteenkuuluvuista. Siitä johtuu sen yhtenäisyys ja lujuus. Sen vallitseva mieliala — „isänmaallisuuden tunne“ — siirtyy monilukuisten lankojen kautta Puolan rintamalle ja luo joukko-osastoissa kansallisen yhteenkuuluvuuden hengen ja vankkuuden. Siitä johtuu puolalaisten sotajoukkojen lujuus. Puolan selusta ei ole tietenkään yhdenlainen (eikä voikaan olla yhdenlainen!) **luokkasuhteessa**, mutta luokkien väliset yhteenotot eivät ole vielä kehittyneet niin pitkälle, että ne voisivat murtaa kansallisen yhtenäisyyden tunteen ja tartuttaa ristiriidoilla luokkasuhteessa erilaatuisen rintaman. Jos puolalaiset sotajoukot toimisivat varsinaisen Puolan alueella, niin niitä vastaan olisi epäilemättä vaikea taistella.

Mutta Puola ei halua rajoittua omaan alueeseensa, vaan se marssittaa sotajoukkojaan etemmäksi, valloittaa Liettuaa ja Bielo-Venäjää ja tunkeutuu Venäjälle ja Ukrainaan. Tämä seikka muuttaa tilanteen perinpohjaisesti suureksi vahingoksi puolalaisten sotajoukkojen lujuudelle.

Marssiessaan Puolan rajojen ulkopuolelle ja tunkeutuessaan Puolaan rajautuville alueille puolalaiset sotajoukot loittonevat omasta kansallisesta selustastaan, heikentävät yhteyksiään siihen ja joutuvat niille vieraaseen ja suurimmaksi osaksi vihamieliseen kansalliseen ympäristöön. Eikä siinä kaikki. Tätä vihamielisyyttä syventää se seikka, että valtava enemmistö Puolaan rajautuvien alueiden (Bielo-Venäjä, Liettua, Venäjä, Ukraina) väestöstä on ei-puolalaisia **talonpoikia**, joita painaa puolalaisten **tilanherrojen** sorto, että nämä talonpojat pitävät puolalaisten

sotajoukkojen hyökkäystä sotana puolalaisten paanien vallan puolesta, sotana sorrettuja ei-puolalaisia talonpoikia vastaan. Tämä oikeastaan onkin selityksenä sille, että neuvostosotajoukkojen tunnus „Alas puolalaiset paanit!“ saa voimakasta vastakaikua mainittujen alueiden väestön suurimman osan keskuudessa, että näiden alueiden talonpojat ottavat neuvostosotajoukot vastaan tilanherrain ikeestä vapauttajina, että odottaessaan neuvostosotajoukkoja he nousevat ensimmäisessä sopivassa tilaisuudessa kapinaan ja antavat puolalaisille sotajoukoille iskuja selustasta. Tämä sama on myöskin selityksenä vertaansa vailla olevalle mielialan nousulle neuvostosotajoukkojen keskuudessa, minkä meidän kaikki sotilashenkilömme ja poliittisen työn tekijämme ovat todenneet.

Tämä kaikki ei voi olla aiheuttamatta puolalaisten sotajoukkojen keskuudessa epävarmuuden ja turvattomuuden ilmapiiriä, ei voi olla murtamatta niissä mielialan lujutta, uskoa asiansa oikeuteen, uskoa voittoon, ei voi olla muuttamatta puolalaisten sotajoukkojen kansallista yhteenkuuluvaisuutta myönteisestä tekijästä kielteiseksi tekijäksi.

Ja mitä kauemmaksi ne etenevät (jos ne yleensä tulevat etenemään), sitä voimakkaampina tulevat tuntumaan nuo Puolan sotaretken kielteiset puolet.

Voiko Puola kehittää tuollaisissa oloissa voimakkaan, mahtavan, kestäviä menestyksiä lupaavan hyökkäyksen?

Eivätkö Puolan sotajoukot joudu tuollaisissa oloissa samantapaiseen tilanteeseen kuin joutuivat selustastaan irtautuneet Saksan sotajoukot Ukrainassa vuonna 1918?

Tässä me tulemme iskualuetta koskevaan kysymykseen. Sodassa yleensä, ja kansalaissodassa erikoisesti, menestys ja ratkaiseva voitto riippuvat usein iskualueen onnistuneesta valinnasta, sen alueen onnistuneesta valinnasta, josta te aiotte antaa viholliselle pääiskun ja kehittää sitä edelleen. Eräs Denikinin suurista virheistä oli se, että hän valitsi pääiskun alueeksi kaistaleen: Donetsin kaivosalue — Harkov — Voronezh — Kursk, siis alueen, joka oli Denikinille selvästi epäluotettava, alueen, joka oli Denikinille vihamielinen, alueen, jossa Denikin ei voinut luoda vankkaa selustaa enempää kuin suotuisaa tilannettakaan sotajoukkojensa etenemiselle. Neuvostosotajoukkojen Denikinin rintamalla saavuttamien menestysten selityksenä on muun muassa se, että neuvostosotajoukkojen päällystö siirsi ajoissa pääiskunsa Tsaritsynin alueelta (epäsuotuisa alue), Donetsin kaivosalueelle (erittäin suotuisa alue), jossa väestö otti neuvostosotajoukot vastaan innostuksella ja josta oli helpointa murtaa Denikinin rintama, halkaista se kahteen osaan ja jatkaa etenemistä aina Rostoviin asti.

Tällä seikalla, jonka vanhat sotilashenkilöt jättävät monesti huomioon ottamatta, on kansalaissodassa usein ratkaiseva merkitys.

Täytyy sanoa, että Puolan asiat tässä suhteessa, pääiskun alueen suhteen, ovat erittäin huonosti. Asia on niin, että edellämainittujen syiden vuoksi ainoatakaan Puolaan rajautuvaa aluetta ei voida pitää puolalaisille sotajoukoille suotuisana enempää iskualueen mielessä kuin myöskään tuon iskun edelleen kehittämisen mielessä: etenevätpä puolalaiset sotajoukot minne hyvänsä, niin kaikkialla ne kohtaavat

vastarinnan ukrainalaisen, venäläisen ja bielovenäläisen talonpojan taholta, joka odottaa neuvostosotajoukoilta vapautusta puolalaisista tilanherroista.

Sitävastoin neuvostosotajoukkojen asema on tässä suhteessa täysin suotuista: niille kaikki alueet ovat niin sanoakseni „sopivia“, sillä edetessään neuvostosotajoukot eivät lujita, vaan kumoavat puolalaisten paanien valtaa ja vapauttavat talonpojat sorronalaisuudesta.

III

TULEVAISUUDEN NÄKÖALAT

Puola sotii Venäjää vastaan toistaiseksi yksin. Mutta olisi naiivia luulla, että se jää yksinäiseksi. Me emme tarkoita tässä vain sitä kaikinpuolista tukea, jota Puola epäilemättä saa Ententeltä, vaan myöskin niitä Puolan taisteluliittolaisia, joita Entente on jo osaksi löytänyt (esimerkiksi Denikinin sotajoukkojen rippeet) ja joita osaksi tullaan todennäköisesti vielä löytämään eurooppalaisen „sivistyksen“ kunniaksi. Ei ole sattuma, että Puolan hyökkäys alkoi San Remon konferenssin¹⁰⁰ aikana, johon Venäjän edustajia ei päästetty. Ei ole sattuma myöskään se, että Romania on sotkenut kysymyksen rauhanneuvotteluista Venäjän kanssa... Täten on täysin mahdollista, että Puolan hyökkäys, joka näyttää ensi silmäykseltä seikkailulta, edellyttää todellisuudessa yhdistetyn sotaretken laajakantoista suunnitelmaa, joka pannaan vähitellen täytäntöön.

Ja kuitenkin täytyy sanoa, että jos Entente järjestäessään kolmannen sotaretken Venäjälle on

luullut sen voittavansa, niin se on erehtynyt laskelmissaan, sillä vuonna 1920 on vähemmän, paljon vähemmän edellytyksiä Venäjän häviölle kuin vuonna 1919.

Edellä me puhuimme Venäjän voiton mahdollisuuksista, siitä, että nuo mahdollisuudet kasvavat ja tulevat kasvamaan, mutta se ei tietenkään merkitse sitä, että meillä on siten jo voitto taskussamme. Yllämainituilla voiton mahdollisuuksilla voi olla reallinen merkitys vain silloin, kun meillä on muut välttämättömät ehdot, s.o. sillä ehdolla, että me nyt jännitämme voimamme niin kuin aikaisemminkin, Denikiinin hyökkäyksen aikana, että sotajoukkojamme huolletaan ja täydennetään huolellisesti ja säännöllisesti, että meidän agitaattorimme valistavat puna-armeijalaisia ja heitä ympäröivää väestöä kolminkertaisella tarmolla, että selustamme puhdistetaan kaikenlaisista hylkiöistä ja lujitetaan sitä kaikin voimin ja kaikin keinoin.

Vain näiden ehtojen vallitessa voidaan voitto katsoa taatuksi.

*„Pravda“ № 111 ja 112;
toukokuun 25 ja 26 pnä 1920
Allekirjottus: J. Stalin*